

СТАНОВИЩЕ

на доц. д-р Максим Стаменов, Институт за български език, БАН

Член на научно жури в конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ по шифър 05.04.11 „Общо и сравнително езиковедие (социolingвистика с английски език)“ в СУ „Св. Климент Охридски“, публикуван в *Държавен вестник*, бр. 21 от 15.03.2011 г.

За конкурса е подал документи един кандидат – доцент д-р **Мария Костадинова Георгиева**. Тя участва в него с общо 30 научни публикации, които не са използвани за доцентурата ѝ, от които един сборник с осем преработени и разширени варианта на статии, публикувани по-рано в различни сборници и международни издания, 14 научни статии в областта на социolingвистиката, 7 статии в областта на приложната лингвистика и методиката на преподаване на чужд език, както и 7 по-кратки рецензии и научни съобщения. Към тях следва да се прибавят и 10 учебника и учебни помагала за преподаване на английски език във висшите и началните училища, както и редакторската и съставителската работа на общо 4 научни сборника, един от които е публикуван във Великобритания.

Доц. Георгиева завършва специалността английска филология в СУ през 1971 г. През 1990 г. защитава дисертация за научната степен „доктор по филология“. Работи последователно в Института за чуждестранни студенти, където се хабилитира през 1995 г., в НБУ, а от 2001 г. е на щатна работа в СУ „Св. Климент Охридски“. Представените от нея творческа характеристика, списък на публикации и други научно-приложни разработки, авторска справка за приносния характер на трудовете и справка за цитиранията недвусмислено показват, че тя притежава изискваните според закона преподавателски опит, научна компетентност, изследователска активност и организационно-административни умения да заеме длъжността, за която кандидатства.

Научното израстване и изследователските интереси на доц. Георгиева се концентрират в областите на социolingвистиката и социolingвистично ориентираната прагматика, както и в приложната лингвистика. Тези свои интереси тя свързва със своята преподавателска и научно-методическа работа в областта на преподаването на английски като чужд език.

От представените по конкурса публикации най-многобройни и представителни са изследванията, които са в областта на социolingвистиката. В тази насока доц. Георгиева концентрира своите разработки върху проблемите, свързани с английския като международен език. Те се разглеждат в един сборник и 7 статии, посветени на мястото и ролята на английския език в съвременния глобализиращ се свят като основно комуникативно средство за межкултурно общуване и обмен, което превръща този език в световна *lingua franca*. Към тях трябва да бъдат добавени изследвания, посветени на проблемите на билингвизма (8 статии), а така също в приложната лингвистика и методиката на чуждоезиковото обучение (7 статии). Тематичната насоченост преопределя актуалността на тематиката, на която са посветени изследванията на авторката, тъй като днес всички ние трябва да имаме предвид комуникативните практики на английския при межкултурно общуване. Приносите в посочените публикации най-вече се отнасят до сферите на контакт между английския и българския при общуването на българи в межкултурни комуникативни ситуации, както и с оглед

на взаимодействието на двата езика при общуване в българска езикова среда. Английският език се представя и осмисля като посредник в процесите на интеграция, протичащи в глобален мащаб, и като носител на разнообразни културни и технологични продукти с глобална насоченост. За авторката фокусът върху английски като международен език е ориентиран към разработването на проблеми, свързани с българската езикова ситуация, и най-вече с оглед на това каква е езиковата и оттам културната подготовка на българското общество да вземе участие в световните интеграционни процеси. В своите публикации тя търси и намира отговор на следните въпроси:

- (1) В какви насоки социалните промени, възникнали от глобализацията и английският като неин медиатор, налагат промени в езиковата политика и практика у нас? В своите изследвания авторката констатира въз основа на емпиричен материал и анализи, че българите се включват в тези процеси като участници в глобалния межкултурен диалог, но от друга страна тяхното отношение към масираното навлизане на английския в местния социокултурен пейзаж не е еднозначно, тъй като в публичното пространство се появяват притеснения за жизнеността на родния ни език. Не без значение на този фон е и отношението към другите чужди езици на фона на английския. Изследванията, представени от доц. Георгиева, показват, че отчетливата доминация на английския в българското социолингвистично пространство не заличава интереса към изучаването на други чужди езици. От това следва констатацията, че репертоарът от езици, изучавани и ползвани у нас, е достатъчно разнообразен, за да създава възможности за изграждане на многоезично общество, което е отворено към различни култури с техния потенциал;
- (2) По какъв начин българите се справят с общуването на английски в межкултурни езикови ситуации и как да се оптимизира тяхното участие с помощта на адекватно на съвременните изисквания обучение не само в университета, но и в училищната практика на преподаването на английски като чужд език? В изследванията си от този тематичен кръг доц. Георгиева очертава редица потенциални проблематични зони в комуникативното поведение на българите, ползващи английски език, които представляват практически интерес за изследователите на общуването в межкултурна среда предвид отклоненията, които те могат да предизвикат. На тази основа тя предлага и обсъжда успешни стратегии и тактики на межкултурно общуване, които могат да се използват при обучението по английски език. В това отношение доц. Георгиева не се задоволява само с констатации и анализи на актуалната езикова и комуникативна ситуация, тъй както ги намираме в нейните научни и научно-методически изследвания, но и активно участва в разработването на учебници и учебни материали за преподаване на английски език с насоченост към спецификата на межкултурното общуване. В тази насока тя публикува лично и в съавторство общо 10 учебника и учебни помагала;
- (3) Какви са проявите и интензивността на смесване между двата езика в езиковите практики на българина, що се отнася до процесите на хибридизация на комуникативното поведение на различните социални групи? Съществуният проблем, на който доц. Георгиева търси отговор, е не просто верификацията на параметрите, по които намираме разлики в практиките на различни социални групи в български условия, но най-вече с оглед на предизвикателството доколко тези процеси могат да бъдат контролирани и оптимизирани чрез подобряване на условията за усвояване и използване и на българския, и на английския с цел постигане ефективна и адекватна хибридизация, а не на хаотично смесване. Посочената проблематика е твърде актуална както от теоретическа, така и от

практическа гледна точка с оглед езиковата политика и езиковото планиране в българското общество като участник в глобалния междуезиков и межкултурен обмен. Твърде интересни и оригинални в това отношение са разработките, които се отнасят до начина на общуване, т. нар. от нея "Globe Talk", в социални области, които представляват обект на подчертан интерес от страна на младото поколение, като музика, кино, мода, технологии и спорт. За комуникация на тази тематика се оформя специфичен хибриден стил на общуване, при който българският и английският се смесват на всички равнища. *Globe Talk* се възприема от младото поколение като символ на „отвореност“ към новото, модерното, авангардното, което навлиза у нас от широкия свят. От събрания от авторката корпус от изказвания в този стил става ясно, че той е популярен и е обект на подражание и сред младежи с оскъдни познания по английски, т. нар. „псевдо-биллингви“. Подобни езикови практики от една страна са неизбежни, но от друга страна подлежат на корекция, ако се вземат подходящи мерки в системата на преподаване на английския като чужд език. Доц. Георгиева предлага това да става на базата на операционализираното за целта от нея понятие за „интеркултурна компетентност“ чрез въвеждането на разширен културен компонент в учебните програми по английски език, което представлява също тема на нейни публикации.

Извън така очертаня тематичен кръг от научни изследвания и приноси доц. Георгиева се занимава също и с проблемите на биллингвизма както в български условия, така и в условията на Канада като двуезично и мултикултурно общество. За качествата на помагалото по канадско лингвостранознание, публикувано от нея в съавторство, говори и обстоятелството, че то намира добър прием не само в България, но и в Румъния, Унгария и Полша.

Доц. Георгиева се изявява активно и като университетски преподавател общо с 15 лекционни курса, както и с разработката на учебни планове и програми за училищата от 1 до 8 клас и в НБУ. За последните 15 години тя е участвала с доклади и съобщения в работата на 22 международни научни конференции. При нея като научен ръководител са защитили успешно дисертациите си за научната и образователна степен „доктор“ три докторантки. В своя списък от публикации тя включила и списък на 23 цитации на нейни трудове и 10 позовавания в *Google Scholar*. Тя е член на 4 професионални и международни организации.

Въз основа на представената по-горе професионална квалификация, научна продукция, преподавателска и научно-административна дейност смятам, че кандидатурата на доц. д-р **Мария Костадинова Георгиева** напълно отговаря на изискванията на Закона за развитие на Академичния състав на РБ и на изискванията на Правилника на СУ за неговото приложение с оглед заемането на научната длъжност „професор“ по специалността 05.04.11 „Общо и сравнително езикознание (социолингвистика с английски език)“. Като член на научното жури ще дам своя глас за нейния избор.

София 21.08.2011г.

Подпис:

(Максим Стаменов)